A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2016. január 14.*

„Tagállami kötelezettségszegés — 2009/147/EK irányelv — A vadon élő madarak védelme — Kaliakra és Belite skali különleges védelmi területek — 92/43/EGK irányelv — A természetes élőhelyek és a vadon élő fajok védelme — Kompleks Kaliakra közösségi jelentőségű természeti terület — 2011/92/EU irányelv — Egyes projektek környezeti hatásvizsgálata — A védelmi rendszer időbeli alkalmazhatósága — A fajok természetes élőhelyeinek károsodása és a fajok zavarása — Szélenergia — Idegenforgalom”

A C-141/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 258. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2014. március 24-én

az **Európai Bizottság** (képviselik: E. White, C. Hermes és P. Mihaylova, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Bolgár Köztársaság** (képviselik: E. Petranova és D. Drambozova, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: M. Ilešič, a második tanács elnöke, a harmadik tanács elnökeként eljárva, C. Toader (előadó) és E. Jarašiūnas bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: M. Aleksejev tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. május 20-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2015. szeptember 3-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: bolgár.

Ítéletet

1 Keresetlevelében az Európai Bizottság annak a megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy:

– a Bolgár Köztársaság, mivel nem foglalta bele a madarak védelme szempontjából jelentős területek (Important Bird Area, a továbbiakban: IBA) teljességét abba a különleges védelmi területbe (a továbbiakban: KVT), amely magában foglalja Kaliakra régióját (a továbbiakban: Kaliakra KVT), nem minősítette KVT-kké a mennyiségük és méretük szerint legalkalmasabb területeket az egyrészt a vadon élő madarak védelméről szóló, 2009. november 30-i 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2010. L 20., 7. o., a továbbiakban: madárvédelmi irányelv) I. mellékletében említett biológiai fajok, másrészt pedig az ebben a mellékletben nem említett, azon a földrajzilag meghatározott tengeri és szárazföldi területen rendszeresen előforduló vonuló fajok védelme érdekében, ahol ez az irányelv alkalmazandó, és ezért nem teljesítette az említett irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;

– a Bolgár Köztársaság, mivel jóváhagyta az „AES Geo Energy”, a „Windtech”, a „Brestiom”, a „Disib”, az „Eco Energy” és a „Longman Investment” projektek megvalósítását a Kaliakra régiót magában foglaló IBA területén (a továbbiakban: Kaliakra IBA), amelyet nem minősített KVT-vé, jóllehet annak kellett volna minősítenie, nem teljesítette a madárvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;

– a Bolgár köztársaság, mivel jóváhagyta a „Kaliakra Wind Power”, az „EVN Enertrag Kavarna”, a „TSID – Atlas”, a „Vertikal – Petkov & Cie” és a „Thracian Cliffs Golf & Spa Resort” projektek megvalósítását a Kaliakra KVT, a „Kompleks Kaliakra” közösségi jelentőségű természeti terület (a továbbiakban: Kompleks Kaliakra KJTT) és a Belite skali régiót magában foglaló KVT (a továbbiakban: Belite skali KVT) területein, nem teljesítette a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv (HL L 206., 7. o., magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 102. o.; a továbbiakban: élőhelyirányelv) 6. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;

– a Bolgár Köztársaság, mivel nem mérte fel megfelelően az „AES Geo Energy”, a „Windtech”, a „Brestiom”, a „Disib”, az „Eco Energy” és a „Longman investment” projektek együttes hatását, amely projektek megvalósítását a Kaliakra IBA területén – amelyet nem minősített KVT-vé, jóllehet annak kellett volna minősítenie – e tagállam jóváhagyta, nem teljesítette az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 26., 1. o.) 2. cikke (1) bekezdésének, 4. cikke (2) és (3) bekezdésének, valamint III. melléklete 1. pontja b) alpontjának együttesen értelmezett rendelkezéseiből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

Az uniós jog

A madárvédelmi irányelv

2 A madárvédelmi irányelv 1. cikke (1) bekezdésének megfelelően az irányelv a tagállamok EU-Szerződésben érintett európai területén természetesen előforduló összes vadon élő madárfaj védelmére vonatkozik. Az irányelv célja e fajok védelme, kezelése és ellenőrzése, továbbá szabályokat állapít meg hasznosításukkal kapcsolatban.

3 Ezen irányelv 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az I. mellékletben említett fajok fennmaradásának és szaporodásának biztosítása érdekében elterjedési területükön az élőhelyüket érintő különleges védelmi intézkedésekre van szükség.

Ebben az összefüggésben figyelembe kell venni:

a) a kipusztulással fenyegetett fajokat;

b) az élőhelyük meghatározott változásaira érzékeny fajokat;

c) a kis állományuk vagy korlátozott helyi elterjedésük miatt ritkának minősített fajokat;

d) az élőhelyük egyedi jellege miatt különleges figyelmet érdemlő egyéb fajokat.

Az állományszintek változásának irányát és ingadozásait az értékelések háttér-információjaként figyelembe kell venni.

A tagállamok a mennyiségük és méretük szerint legalkalmasabb területeket e fajok védelme érdekében [KVT-vé] minősítik, figyelembe véve a fajok védelmi szükségleteit azokon a földrajzilag meghatározott tengeri és szárazföldi területeken, ahol ezt az irányelvet alkalmazni kell.

(2) A tagállamok hasonló intézkedéseket tesznek az I. mellékletben fel nem sorolt, rendszeresen előforduló vonuló fajok esetében is, szem előtt tartva azok védelmi szükségleteit azon a földrajzilag meghatározott tengeri és szárazföldi területen, ahol ezt az irányelvet alkalmazni kell, tekintettel költő-, vedlő- és telelőterületeikre, valamint vonulási útvonaluk pihenőhelyeire. A tagállamok e célból külön figyelmet fordítanak a vizes élőhelyek védelmére és különösen a nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyekre.

[…]

(4) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott védett területek vonatkozásában a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket az élőhelyek szennyezésének vagy elpusztításának, illetve a madarak bármiféle zavarásának elkerülése érdekében, amennyiben azok jelentősek e cikk céljai szempontjából. A tagállamok e védett területeken kívül is törekednek az élőhelyek szennyezésének vagy elpusztításának elkerülésére.”

Az élőhelyirányelv

4 Az élőhelyirányelv 6. cikkének (2)–(4) bekezdése a következőket írja elő:

„(2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket a különleges természetvédelmi területeken található olyan természetes élőhelytípusok és olyan fajok élőhelyei károsodásának és megzavarásának megakadályozására, amelyek céljára az egyes területeket kijelölték, amennyiben a zavarás mértéke ezen irányelv céljaira tekintettel jelentős hatással lehet [helyesen: A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megakadályozzák a különleges természetmegőrzési területeken található fajok természetes élőhelytípusainak és élőhelyeinek károsodását, valamint azon fajok zavarását, amelyek számára e területeket kijelölték, amennyiben a zavaró tényezők jelentős kihatással lehetnek az irányelv céljaira].

(3) Figyelembe véve az adott természeti terület védelmével kapcsolatos célkitűzéseket, megfelelő vizsgálatot kell folytatni minden olyan terv vagy program [helyesen: projekt] hatásait illetően, amely nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen a természeti terület kezeléséhez, de akár

önmagában, akár pedig más terv vagy program részeként valószínűleg jelentős hatással lesz [helyesen: tervvel vagy projekttel együttesen jelentős hatással lehet] arra. A természeti területre gyakorolt hatások vizsgálatának eredményét figyelembe véve, továbbá a (4) bekezdés rendelkezéseinek értelmében [helyesen: rendelkezéseire is figyelemmel] az illetékes nemzeti hatóságok csak azután hagyják jóvá az érintett tervet vagy programot [helyesen: projektet], ha megbizonyosodtak arról, hogy az nem fogja hátrányosan befolyásolni az érintett természeti terület épségét, és miután – adott esetben – kikérték a lakosság véleményét is.

(4) Amennyiben a természeti területre gyakorolt hatások vizsgálatának kedvezőtlen eredménye ellenére valamely elsődlegesen fontos, társadalmi vagy gazdasági jellegű közösségi érdekre figyelemmel – alternatív megoldás hiányában – mégis végre kell hajtani [helyesen: valamely nyomós közérdeken alapuló kényszerítő okra figyelemmel – ideértve a társadalmi vagy gazdasági jellegű okokat – alternatív megoldás hiányában mégis végre kell hajtani] egy tervet vagy programot [helyesen: projektet], a tagállam minden szükséges kiegyenlítő intézkedést megtesz a Natura 2000 általános egységességének [helyesen: koherenciájának] megóvása érdekében. A tagállam az elfogadott kiegyenlítő intézkedésekről értesíti a Bizottságot [helyesen: az elfogadott kiegyenlítő intézkedéseket közli a Bizottsággal].

Amennyiben az érintett természeti terület elsődleges fontosságú természetes élőhelytípust foglal magában és/vagy veszélyeztetett faj élőhelyéül szolgál, kizárólag az emberi egészséggel, a közbiztonsággal vagy a környezet szempontjából elsődlegesen fontos előnyökkel kapcsolatos, továbbá – a Bizottság véleménye szerint – a közérdek kényszerítő indokain alapuló szempontokat lehet érvényesíteni [helyesen: nyomós közérdeken alapuló kényszerítő okokra lehet hivatkozni].”

A 2011/92 irányelv

5 A 2011/92 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A tagállamok meghoznak minden olyan intézkedést, amely ahhoz szükséges, hogy az engedély megadása előtt többek között a jellegüknél [helyesen: az engedély megadása előtt a többek között jellegüknél], méretüknél vagy elhelyezkedésüknél fogva, a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek engedélyezése kötelező legyen, és esetükben hatásvizsgálatot végezzenek. Ezeket a projekteket a 4. cikk határozza meg.”

6 Ezen irányelv 4. cikkének (2) és (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(2) A 2. cikk (4) bekezdésére is figyelemmel a II. mellékletben felsorolt projektekre a tagállamok határozzák meg, hogy a projektet alá kell-e vetni az 5–10. cikknek megfelelő vizsgálatnak. A tagállamok ezt meghatározzák:

a) esetenkénti vizsgálattal;

vagy

b) a tagállamok által megállapított küszöbértékek vagy szempontrendszer alapján.

A tagállamok dönthetnek úgy is, hogy az a) és a b) pontnak megfelelő mindkét eljárást alkalmazzák.

(3) Amikor a (2) bekezdés alkalmazásában esetenkénti vizsgálatot végeznek vagy küszöbértékeket, illetve szempontrendszert állapítanak meg, figyelembe veszik a III. mellékletben előírt lényeges kiválasztási szempontokat.”

7 Az említett irányelv III. melléklete 1. pontjának b) alpontja előírja, hogy a projektek jellemzőinél különösen a más projektekkel való együttes hatást kell figyelembe venni.

A Bolgár Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló okmány

8 A Bolgár Köztársaság és Románia csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány (HL 2005. L 157., 203. o.) 2007. január 1-jén lépett hatályba.

A jogvita előzményei és a pert megelőző eljárás

9 A Fekete-tenger bolgár partján található Kaliakra régió számos madárfaj és élőhelyük védelme szempontjából jelentős természeti területnek minősül, amely okból ezt a régiót a BirdLife International nem kormányzati szervezet IBÁ-vá jelölte ki.

10 2007. december 18-án a Bolgár Köztársaság a madárvédelmi irányelvnek megfelelően kijelölte a Kaliakra KVT-t. Ez a védelmi terület azonban a Kaliakra IBA területének csak a kétharmadát foglalta magában. A Bolgár Köztársaság a Kaliakra KVT-től nyugatra és a Kaliakra IBA-n kívül a Belite skali KVT-t is kijelölte. Továbbá ez a tagállam arra tett javaslatot a Bizottságnak, hogy „Kompleks Kaliakra” elnevezéssel jelöljön ki egy olyan közösségi jelentőségű természeti területet (a továbbiakban: Kompleks Kaliakra KJTT), amely a Kaliakra KVT és a Belite skali KVT szinte teljes területét magában foglalja.

11 Miután egy bolgár madárvédelmi szervezet (Bulgarsko druzhestvo za zashtita na ptitsite) a Kaliakra KVT földrajzi kiterjedésének elégtelen jellegével, valamint a gazdasági tevékenységek több projektjének a természetes élőhelyekre és a madárfajok élőhelyeire való kedvezőtlen következményeivel kapcsolatban panaszokat nyújtott be, a Bizottság 2008. június 6-án felszólító levelet küldött a Bolgár Köztársaságnak, és felhívta e tagállamot arra, hogy orvosolja a madárvédelmi irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeivel összefüggésben megállapított jogsértéseket 6 KVT-t, köztük a Kaliakra KVT-t illetően. Mivel a Bizottság nem elégedett meg a Bolgár Köztársaság által adott különböző válaszokkal, 2008. december 1-jén egy második felszólító levelet küldött, amelyben arra kötelezte, hogy orvosolja a madárvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdéséből, valamint a 2011/92 irányelv együttesen értelmezett 2. cikkének (1) bekezdéséből, 4. cikkének (2) és (3) bekezdéséből, valamint az említett irányelv III. mellékletéből eredő kötelezettségeinek a nemteljesítését, amennyiben az említett tagállam engedélyezte több szélerőműnek a Kaliakra IBA területén való telepítését. A Bolgár Köztársaság 2009. január 30-án válaszolt ezekre a felszólító levelekre, és utólagosan több alkalommal kiegészítő információkat nyújtott be.

12 2011. szeptember 30-án a Bizottság egy harmadik kiegészítő felszólító levelet küldött a Bolgár Köztársaságnak, amely egyrészt az előző két felszólító levél egységes szerkezetbe foglalására vonatkozott, másrészt pedig a Kaliakra IBA, a Belite skali KVT és a Kompleks Kaliakra KJTT területeire vonatkozóan új felhívásokat tartalmazott. Ez a levél két kérdéscsoportot vetett fel, nevezetesen a Kaliakra KVT területe elégtelen földrajzi kiterjedésének kérdését, valamint több projektnek a Kaliakra KVT-re, a Belite skali KVT-re, a Kompleks Kaliakra KJTT-re és az arra a területre való hatásainak kérdését, amelyet az IBA-jegyzék szerint KVT-vé kellett volna minősíteni, azonban azt nem tették meg.

13 2012. január 30-án a Bolgár Köztársaság arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy az utóbbi által felsorolt projektek többségét az Unióhoz való csatlakozása előtt vagy az érintett területeknek a Natura 2000 hálózatba történő felvétele előtt hagyták jóvá, ezért az uniós jog ezekre a természeti területekre nem alkalmazandó.

14 2012. június 22-i levelével a Bizottság indokolással ellátott véleményt bocsátott ki, amelyben azt kifogásolta, hogy a Bolgár Köztársaság nem teljesítette a madárvédelmi irányelv 4. cikkének (1), (2) és (4) bekezdéséből, az élőhelyirányelv 6. cikkének (2), (3) és (4) bekezdéséből, valamint a 2011/92 irányelv együttesen értelmezett 2. cikkének (1) bekezdéséből, 4. cikkének (2) és (3) bekezdéséből és III. mellékletéből eredő kötelezettségeit.

15 A Bolgár Köztársaság válaszolt erre az indokolással ellátott véleményre, és kiegészítő információk alapján arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy a megállapított hibák orvoslására irányuló több intézkedést hozott.

16 Mivel a Bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a helyzet továbbra sem kielégítő, 2014. március 24-én előterjesztette a jelen keresetet.

A keresetről

A madárvédelmi irányelv 4. cikke (1) és (2) bekezdésének megsértésére alapított első kifogásról

A felek érvei

17 Első kifogásával a Bizottság arra hivatkozik, hogy a Bolgár Köztársaság, mivel nem foglalta bele a Kaliakra KVT-be a Kaliakra IBA teljes területét – amelynek megóvása fontos volt a madarak védelme érdekében –, nem minősítette KVT-vé a mennyiségük és méretük szerint legalkalmasabb területeket mind a madárvédelmi irányelv I. mellékletében említett biológiai fajok, mind pedig az ebben a mellékletben nem említett azon a földrajzilag meghatározott tengeri és szárazföldi területen rendszeresen előforduló vonuló fajok védelme érdekében, ahol ez az irányelv alkalmazandó, ezért e tagállam nem teljesítette az ezen irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

18 A Bizottság arra az álláspontra helyezkedik, hogy a Bolgár Köztársaság a különböző kiegészítő beadványaiban elismerte, hogy megsértette a Kaliakra IBA teljes területének KVT-vé történő minősítésével kapcsolatos kötelezettséget. Ezért a megállapított jogsértések orvoslására irányuló több intézkedést hoztak, nevezetesen kiterjesztették a Kaliakra KVT-t a Kaliakra IBA határáig. Továbbá a 2014. február 21-én a 15. sz. *Darzhaven vestnikben* közzétett 2014. február 6-i jogi aktus formálisan a védelmi terület kiterjesztéséről rendelkezett. Mindazonáltal ezek az intézkedések nem módosították formálisan a jogsértő helyzetet, mivel azokat annak a határidőnek, nevezetesen 2012. augusztus 22-nek a lejártát követően fogadták el, amelyet ez az intézmény az indokolással ellátott véleményében megjelölt.

19 E kifogás alátámasztása érdekében a Bizottság számos tudományos bizonyítékra támaszkodva lényegében három érvre hivatkozik.

20 Ez az intézmény mindenekelőtt úgy érvel, hogy a Kaliakra IBA KVT-vé nem minősített területei ornitológiai szempontból nagy jelentőségűek számos faj tekintetében, és azok a via Ponticán – Európa második legnagyobb vonulási útvonala – elhelyezkedő tipikus „üvegnyaknak” minősülnek.

21 Ebben az összefüggésben a Bizottság azt állítja, hogy a Kaliakra IBA által lefedett területek teljességét a vonuló madarak számára egyetlen funkcionális egységnek kell tekinteni, tehát olyan teljes értékű régiónak, amely nem darabolható fel. Hozzáteszi, hogy a megművelhető földterületeknek a Kaliakra KVT-ből való kizárása a vonulásra szolgáló számos olyan útvonalat és pihenőhelyet hagy védelem nélkül, amelyeket a vonuló állomány jelentős része igénybe vesz a tenger partvidékén, különösen a fehér gólya, a kis héja, a törpesas, a hamvas réti héja, a fakó rétihéja, a kék vércse, valamint egyéb fajok.

22 Továbbá a Bizottság szerint a Kaliakra IBA KVT-vé nem minősített része fészekrakó élőhelyet biztosít egyes madárpopulációknak, különösen a kalandrapacsirtának (*Melanocorypha calandra*), a szikipacsirtának (*Calandrella brachydactyla*), az ugartyúknak (*Burhinus oedicnemus*) és a parlagi pityernek (*Anthus campestris*). Továbbá ez a nem minősített terület jelentős vadászterületnek tekinthető számos olyan repülő faj számára, amely az egységes adatlapon a költőmadarak között

szerepel, és amely a KVT értékelésében kifejezetten megnevezésre került. Ezen fajok között szerepelnek különösen az olyan ragadozó madarak, mint a kis héja (*Accipiter brevipes*), a pusztai ölyv (*Buteo rufinus*) és az uhu (*Bubo bubo*).

23 Végül a Bizottság megállapítja, hogy a világszerte veszélyeztetett fajnak tekintett vörösnyakú lúd (*Branta ruficollis*) teljes világpopulációja az érintett régióban telel, miközben a lúdfélék számára a táplálkozást lehetővé tevő élőhelyeknek több mint 80%-a a Kaliakra IBA nem védett részén található.

24 A Bolgár Köztársaság vitatja az állítólagos kötelezettségszegést. Azt állítja, hogy a Kaliakra KVT 2007-ben történő minősítésével a madárvédelmi irányelv 4. cikke (1) és (2) bekezdése rendelkezéseinek megfelelően a mennyiségük és méretük szerint legalkalmasabb területeket minősítették az érintett fajok védelme érdekében. A Bizottsággal folytatott levélváltás, valamint az ezen tagállam által meghozott intézkedések e tagállamnak csupán azt a szándékát fejezik ki, hogy az együttműködési kötelezettségnek megfelelően párbeszédet folytasson ezzel az intézménnyel.

25 A Bizottság által hivatkozott tanulmányokra válaszul a Bolgár Köztársaság különböző tudományos tanulmányokat mutat be, amelyekből e tagállam szerint az tűnik ki, hogy a Kaliakra területe nem minősül „üvegnyaknak” a madarak számára. Továbbá e tagállam úgy érvel, hogy jóllehet végső soron úgy határozott, hogy kiterjeszti a Kalikra KVT-t az ugyanazon nevű IBA határáig, semmilyen ornitológiai jellegű tudományos bizonyíték nem igazolja a Kaliakra IBÁ-n belül elhelyezkedő mezőgazdasági földterületeknek ezen KVT-be történő belefoglalását, mivel ezek a földterületek nem alkotnak szükségszerűen természetes egységet azokkal a földterületekkel, amelyek a partvidékhez közel helyezkednek el, és amelyeket már KVT-ként védtek. Az ez utóbbi védelmi területeken lévő élőhelyeken honos költőmadarak ugyanis jóval kisebb arányban költenének ezen szomszédos mezőgazdasági földterületeken.

26 E tagállam azt a tényt is vitatja, hogy a Kaliakra régió a vonuló madarak populációja nagy részének pihenőhelye. Különböző szakvéleményekből ugyanis kitűnik, hogy ezek a pihenőhelyek az ezen madarak által igénybe vett konkrét útvonalaktól és a meteorológiai feltételektől függően változnak. Ami a vörösnyakú ludat illeti – amely világszinten veszélyeztetett faj –, a Bolgár Köztársaság különböző véleményekre hivatkozik, amelyek szerint a táplálékszerzésükhöz legfontosabb területek a Kaliakra IBÁ-n kívül, a Shabla és a Durankulak tavak közelében találhatók.

A Bíróság álláspontja

27 Emlékeztetni kell először is arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a madárvédelmi irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdése előírja a tagállamoknak, hogy minősítsék KVT-vé az e rendelkezések által meghatározott ornitológiai szempontoknak megfelelő területeket (Bizottság kontra Írország ítélet, C-418/04, EU:C:2007:780, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

28 Másodszor a tagállamok kötelesek minden olyan területet KVT-vé minősíteni, amely ornitológiai szempontok szerint a legalkalmasabbnak tűnik az érintett fajok védelmére (Bizottság kontra Írország ítélet, C-418/04, EU:C:2007:780, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

29 Harmadszor, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a tagállamok mérlegelési mozgástere a KVT-vé történő minősítés szempontjából legalkalmasabb területek kiválasztásakor nem annak célszerűségére vonatkozik, hogy azokat a területeket minősítsék KVT-vé, amelyek ornitológiai szempontok szerint a legalkalmasabbnak tűnnek, hanem csak ezen szempontok alkalmazására a madárvédelmi irányelv I. mellékletében felsorolt fajok védelmére legalkalmasabb területek meghatározása érdekében (Bizottság kontra Ausztria ítélet, C-209/04, EU:C:2006:195, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

30 Végül és negyedszer egyes régiók részleges minősítését illetően a Bíróság már kimondta egyrészt azt, hogy a KVT-vé minősítés nem eredhet a szóban forgó területek mindegyike ornitológiai értékének elkülönült vizsgálatából, hanem annak az érintett ökoszisztéma természetes határai figyelembevételének alapján kell történnie, másrészt pedig azt, hogy azon ornitológiai szempontoknak, amelyeken a minősítésnek kizárólag alapulnia kell, tudományosan megalapozottaknak kell lenniük (Bizottság kontra Írország ítélet, C-418/04, EU:C:2007:780, 142. pont).

31 A jelen ügyben nem vitatott, hogy a Kaliakra IBA számos madárfaj és élőhelyük számára elsődleges fontosságú. A Bolgár Köztársaság által a Bizottságnak benyújtott adatok szerint a Kaliakra természeti terület összesen 310 madárfajnak nyújt menedéket, beleértve azt a körülbelül száz madárfajt, amelyre az élőhelyükkel kapcsolatos különleges védelmi intézkedéseknek kell vonatkozniuk, azt a 95 madárfajt, amelyek a madárvédelmi irányelv I. mellékletében szerepelnek, valamint jelentős számú vonuló madárfajt. A jelen lévő ezen 310 faj közül 106 a védelem szempontjából európai jelentőségű, 17 világszinten veszélyeztetett, 21-et a „SPEC 2”, 68-at pedig a „SPEC 3” kategóriába soroltak az Európában aggodalmat keltő védettségi állapotban lévő fajokként.

32 Mindenekelőtt a költőmadaraknak a Kaliakra IBA eredetileg nem minősített részében való jelenlétét illetően meg kell állapítani – amint azt a főtanácsnok indítványának 41–43. pontjában megjegyezte –, hogy a Bolgár Köztársaság – hihetően, és anélkül, hogy ezt a Bizottság vitatná – elmagyarázta, hogy az eredetileg védett, és a parthoz közel található élőhelyeken honos költőmadarak jóval kisebb arányban költenek a mezőgazdasági földterületekből álló területeken. Továbbá a kis héja (*Accipiter brevipes*), a pusztai ölyv (*Buteo rufinus*) és az uhu (*Bubo bubo*) nagyon korlátozott, olyan mértékű jelenléte, hogy a Birdlife nem kormányzati szervezet nem említi azokat a Kaliakra természeti terület IBA-vá minősítésének indokaként, nem elegendő ahhoz, hogy ezeket a mezőgazdasági földterületeket a szóban forgó fajok védelméhez a legmegfelelőbbnek tekintsék.

33 Továbbá a vonuló madarakat illetően a Bizottság azt az álláspontot képviseli – ezen terület IBA-ként történő értékelésével összhangban, és a 2005-ben konkrétan azért készített tanulmányra támaszkodva, hogy meghatározzák Bulgáriában az „üvegnyakakat” –, hogy a Kaliakra IBA ilyen üvegnyaknak minősül. Ezen tanulmány szerint ugyanis ebben az évben Kaliakrához közel több mint 30 000 siklómadarat lehetett megfigyelni. Ennek a megállapításnak nem mondhat ellent a Bolgár Köztársaság azon érve, amely szerint a kérdéses területen csak rendszertelenül figyelhetők meg vonuló madarak nagyobb csoportjai, mivel a vonulás útvonalát befolyásolják a szélviszonyok.

34 Ahogy azt ugyanis a főtanácsnok indítványának 50. pontjában megállapította, pontosan az ezen tagállam által bemutatott bizonyítékokból tűnik ki az, hogy a madarak e koncentrációi sem esetlegesek, sem pedig teljesen kivételesek, éppen ellenkezőleg, azok rendszeresen előfordulnak akkor, ha megfelelő szélviszonyok uralkodnak. Márpedig amikor ezek a koncentrációk előfordulnak, a Kaliakra IBA eredetileg nem minősített mezőgazdasági földterületei pontosan a pihenéshez és a táplálkozáshoz szükséges élőhelyeknek minősülnek a vonuló madarak számára.

35 Ebből az következik, hogy a Kaliakra IBA a vonulási időszak alatt a madárvédelemre legalkalmasabb területekhez tartozik.

36 Végül a Bolgár Köztársaságnak azt az érvét is el kell utasítani, amely szerint a Kaliakra IBÁ-nak utólagosan KVT-vé minősített része ugyanakkor nem bírt rendkívüli jelentőséggel a világszerte veszélyeztetett fajnak tekintett vörösnyakú lúd védelme szempontjából, amelynek gyakorlatilag a teljes világpopulációja a Fekete-tenger nyugati partvidékén telel. Egy tanulmány szerint, amelyre e tagállam hivatkozik, e faj nem kereste a táplálékát minden évben a területnek a Kaliakra KVT kiterjesztéséből eredő részeiben. Mindazonáltal amint azt a Bizottság hangsúlyozza, ugyanezen tanulmányból kitűnik, hogy a megfigyelési időszak öt évéből – 1995 és 2000 között – legalább két év alatt több ezer vörösnyakú lúd keresett táplálékot a Kaliakra IBA utólagosan KVT-vé minősített ezen részében.

37 Továbbá amint azt a főtanácsnok indítványának 60–63. pontjában hangsúlyozza, az a tény, hogy az újabb megfigyelések annak a bizonyítására irányulnak, hogy a vörösnyakú lúd kevéssé van jelen a terület kezdettől fogva KVT-vé nem minősített e részein, nem zárja ki azt, hogy e részek ezen madárfaj táplálékszerzéséhez elsődleges fontosságú természeti területnek minősüljenek, mivel az említett megfigyeléseket csak nagyszámú szélerőműnek a terület ezen részein történő telepítése után kezdték el végezni.

38 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a Bizottság első kifogása megalapozott.

A Kaliakra KVT, a Belite skali KVT, valamint a Kompleks Kaliakra KJTT területén a projektek jóváhagyását illetően az élőhelyirányelv 6. cikke (2) bekezdése rendelkezései tiszteletben tartásának a hiányára alapított harmadik kifogásról

A felek érvei

39 A másodikként vizsgálandó harmadik kifogásával a Bizottság annak a megállapítását kéri, hogy a Bolgár Köztársaság, mivel jóváhagyta a „Kaliakra Wind Power”, az „EVN Enertrag Kavarna”, a „TSID – Atlas”, a „Vertikal – Petkov & Cie” elnevezésű szélerőműprojekteket, valamint a „Thracian Cliffs Golf & Spa Resort” ingatlanprojektet a Kaliakra KVT, a Belite skali KVT és a Kompleks Kaliakra KJTT területén, nem teljesítette az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit, ahogyan e rendelkezést a Bíróság a Dragaggi és társai ítéletben (C-117/03, EU:C:2005:16), valamint a Bund Naturschutz in Bayern és társai ítéletben (C-244/05, EU:C:2006:579) értelmezte, mivel e tagállam nem tette meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megakadályozza a fajok természetes élőhelytípusainak és élőhelyeinek károsodását, valamint azon fajok zavarását, amelyek védelme céljából e területeket KVT-kké vagy KJTT-kké minősítették.

40 A Bizottság azt állítja, hogy a Kaliakra és a Belite skali területének megfelelő részeire alkalmazandó jogi szabályozás a KVT-kké minősítésük előtt, azaz 2007. január 1-je és 2007. december 18. között a madárvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdésében előírt jogi szabályozás volt, ahogyan e rendelkezést a Bíróság a Bizottság kontra Franciaország ítéletben (C-96/98, EU:C:1999:580), valamint a Bizottság kontra Franciaország ítéletben (C-374/98, EU:C:2000:670) értelmezte. Az e két KVT-re alkalmazandó jogi szabályozás a természeti terület KVT-vé történő minősítését követően, azaz 2007. december 18. óta az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdésében szereplő jogi szabályozás.

41 Ami a Kompleks Kaliakra KJTT-t illeti, a Bizottság úgy érvel, hogy az alkalmazandó jogi szabályozás e területnek a KJTT európai jegyzékébe történő felvétele előtt, de a nemzeti jegyzékben KJTT projektként történő minősítése után, azaz 2007. december 18. és 2008. december 15. között a Bíróság által a Dragaggi és társai ítéletében (C-117/03, EU:C:2005:16), valamint a Bund Naturschutz in Bayern és társai ítéletében (C-244/05, EU:C:2006:579) pontosított jogi szabályozás volt, nevezetesen:

– a KJTT-ként azonosítható, a Bizottság számára megküldött nemzeti jegyzékekben említett természeti területek vonatkozásában, amelyek között szerepelhetnek különösen az elsődleges fontosságú természetes élőhelytípusokat magukban foglaló vagy elsődleges fontosságú fajok élőhelyéül szolgáló természeti területek, a tagállamoknak az élőhelyirányelv értelmében az ezen irányelvben meghatározott védelem céljára tekintettel az ezen természeti területek nemzeti szintű ökológiai érdekének védelmére alkalmas intézkedéseket kell hozniuk.

– a Bizottságnak megküldött, az élőhelyirányelv 4. cikkének (1) bekezdése szerinti nemzeti jegyzékben szereplő természeti területek esetében alkalmazandó megfelelő védelmi rendszer megtiltja a tagállamok számára, hogy olyan beavatkozásokat engedélyezzenek, amelyek komolyan veszélyeztethetik e természeti területek ökológiai jellemzőit.

42 Ami először is a Kaliakra KVT-t és a Belite skali KVT-t illeti, a Bizottság tudományos jelentések alapján arra hivatkozik, hogy a Bolgár Köztársaság által jóváhagyott, a jelen ítélet 39. pontjában említett különböző projektek (a szélenergia termeléséhez kapcsolódó infrastruktúrák, golfpálya, szállodák, lakóépületek stb.) jelentős negatív hatásokkal járnak a madarakra, az élőhelyekre és az elsődleges fontosságú fajokra. Ekképpen a Kaliakra KVT esetében a madárvédelmi irányelv I. mellékletében szereplő madárfajok élőhelyeinek közvetlen elpusztítását e terület teljes felszínének legalább 15,8%-ára becsülik. A Belite skali KVT esetében 456,23 hektár földterületet – amely e terület felszínének 10,9%-át teszi ki, és az elsődleges fontosságú sztyeppés élőhelyeket, főként pedig a madárvédelmi irányelv I. mellékletében szereplő madárfajok számára fészekrakó élőhelyeket foglalja magában – jóvátehetetlenül elpusztítottak.

43 A Bolgár Köztársaság által engedélyezett ezen különböző projektek végrehajtása ezért olyan élőhelyek elpusztításával járt, amelyek többek között a madárvédelmi irányelv I. mellékletében felsorolt, és az e két KVT-re vonatkozó adatokat tartalmazó egységes adatlapon is szereplő következő madárfajoknak nyújtanak menedéket: apácahantmadár (*Oenanthe pleschanka*), kalandrapacsirta (*Melanocorypha calandra*), szikipacsirta (*Calandrella brachydactyla*), ugartyúk (*Burhinus oedicnemus*), pusztai ölyv (*Buteo rufinus*), kis héja (*Accipiter brevipes*) és a szalakóta (*Coracias garrulus*).

44 Másodszor a Kompleks Kaliakra KJTT esetében a Bizottság a Bolgár Köztársasággal szemben azt kifogásolja, hogy utóbbi nem védte kellően a KJTT-t azoktól a károktól, amelyeket a szélenergia-termeléshez kapcsolódó projekteknek, nevezetesen a „Kaliakra Wind Power”, az „EVN Enertrag Kavarna” és a „Vertikal – Petkov & Cie” projekteknek, valamint a „Thracian Cliffs Golf & Spa Resort” idegenforgalmi infrastruktúrák projektjének a megvalósítása okozott. E tekintetben ezen intézmény úgy véli, hogy e projektek e KJTT-n belül 587,51 hektár földterület jóvátehetetlen elpusztításával – amely földterület magában foglalja az élőhelyirányelv I. mellékletében a 62C0* kód alatt szereplő „ponto-szarmata sztyeppék” elsődleges fontosságú élőhelyet –, azaz ezen élőhely 24,5%-ának elpusztításával jártak.

45 Ezen állításokra válaszul a Bolgár Köztársaság úgy érvel, hogy az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdése nem alkalmazandó azokra a projektekre, amelyeket az Unióhoz való csatlakozása előtt engedélyeztek, következésképpen pedig az a végrehajtásuk tekintetében sem alkalmazandó. A szélenergia-termeléshez kapcsolódó három projektet, valamint a szóban forgó összetett szállodai projektet ugyanis 2005-ben hagyták jóvá, következésképpen a természetes élőhelyek védelmére való hatásuk ezen irányelvre figyelemmel nem vizsgálható.

46 Továbbá a Bizottság nem pontosítja, hogy a jelen ítélet 42–45. pontjában hivatkozott számadatokat és információkat hogyan szerezte.

47 Végül a Kaliakra KJTT-re való jelentős negatív hatásokat illetően a Bolgár Köztársaság azt az érvet is felhozza, hogy a Bizottság által a keresetében említett négy projektet e tagállam 2005-ben jóváhagyta, így nem kifogásolható vele szemben az, hogy esetlegesen nem teljesítette az olyan irányelvben előírt kötelezettségeket, amelyre az Unióhoz való csatlakozása előtt nem lehetett vele szemben hivatkozni.

A Bíróság álláspontja

48 Elöljáróban meg kell állapítani, hogy tekintettel a Bolgár Köztársaság által az ellenkérelmében benyújtott információkra, amelyek szerint nem engedélyezte a „TSID – Atlas” projekt megvalósítását, a Bizottság úgy határozott, hogy e projektet kiveszi a kötelezettségszegés megállapítása iránti jelen kereset tárgyát képező projektek közül.

49 Továbbá ahogy azt a főtanácsnok indítványának 71–73. pontjában joggal megállapítja, ezt a harmadik kifogást úgy kell érteni, hogy a Bizottság azt állítja, hogy a Bolgár Köztársaság nem teljesítette egyrészt az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit, mivel nem ellenezte a projektek

végrehajtását a Kaliakra KVT és a Belite skali KVT területén, másrészt pedig nem teljesítette a Dragaggi és társai ítéletből (C-117/03, EU:C:2005:16), valamint a Bund Naturschutz in Bayern és társai ítéletből (C-244/05, EU:C:2006:579) eredő ideiglenes védelmi kötelezettségeket, mivel nem ellenezte azokat a projekteket, amelyek a Kompleks Kaliakra KJTT javasolt körzetében megvalósításra kerültek. A Bizottság e kifogása következésképpen nem a Bolgár Köztársaság által az Unióhoz való csatlakozása előtt elfogadott, a projektek engedélyezésével kapcsolatos határozatokra, hanem azoknak e csatlakozás utáni végrehajtására és az említett természeti területeknek a projektek végrehajtásából következő károsodására vonatkozik.

50 Először is azt kell tehát megvizsgálni, hogy az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdése alkalmazható volt-e *ratione temporis* a szóban forgó helyzetre, amennyiben e rendelkezés a Bolgár Köztársaságot arra kötelezhette, hogy ellenezze a „Kaliakra Wind Power”, az „EVN Enertrag Kavarna”, a „Vertikal – Petkov & Cie”, valamint a „Thracian Cliffs Golf & Spa Resort” projekteknek a Kaliakra KVT és a Belite skali KVT területén való végrehajtását.

51 E tekintetben a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdése azokra a létesítményekre is alkalmazandó, amelyeknek a projektjét az illetékes hatóság azelőtt hagyta jóvá, hogy az említett irányelvben előírt védelem az érintett védelmi területre alkalmazandóvá vált volna (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-404/09, EU:C:2011:768, 124. pont).

52 A Bíróság ugyanis már kimondta, hogy noha az ilyen projektek nem tartoznak az élőhelyirányelvben meghatározott, az érintett terület tekintetében a projektekkel kapcsolatban végzendő előzetes hatásvizsgálati eljárásra vonatkozó előírások hatálya alá, e projektek végrehajtása ezen irányelv 6. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartozik (Stadt Papenburg ítélet, C-226/08, EU:C:2010:10, 48. és 49. pont; Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-404/09, EU:C:2011:768, 125. pont).

53 A jelen esetben egyrészt a 35 szélerőmű telepítésére vonatkozó „Kaliakra Wind Power” projektet illetően a Bírósághoz benyújtott ügyiratokból kitűnik, hogy e projektet 2006-ban engedélyezték, és a szélerőműveket 2008. június 5-én helyezték üzembe. Az „EVN Enertrag Kavarna” projekt tárgya 32 szélerőmű telepítése volt, és azt 2006. július 26-án engedélyezték. Ez utóbbi engedélyt utóbb 20 erőműre korlátozták, amelyek közül nyolcat telepítettek, és 2012. június 8-tól működtetik azokat. A „Vertikal – Petkov & Cie” projekt keretében 2005-ben három további erőmű engedélyezésére került sor. Az e három engedéllyel szemben előterjesztett kereset 2007. július 26-án egyezséggel zárult, amelyet követően a két erőmű működtetése 2008. április 24-én, illetve 2011. február 14-én kezdődött, miközben a harmadik erőmű telepítésére nem került sor.

54 Másrészt ami a Belite skali KVT területén lévő „Thracian Cliffs Golf & Spa Resort” idegenforgalmi projektet illeti, amely egy golfpálya és egy termálközpont létesítését foglalja magában, az első építési engedélyt 2005. december 22-én, miközben a működési engedélyt 2010. április 6-án adták ki.

55 A jelen ítélet 51. és 52. pontjában kifejtett megfontolásokból az következik, hogy az ilyen projektek végrehajtása, valamint az azokból származó erőművek által keletkeztetett tevékenység – jóllehet ezeket az erőműveket a Bolgár Köztársaság csatlakozása előtt, valamint a madárvédelmi irányelv és az élőhelyirányelv ezen engedélyekre való alkalmazása előtt engedélyezték – ez utóbbi irányelv 6. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartozik.

56 Másodszor azt a kifogást illetően, amely szerint a Bolgár Köztársaság nem tette meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megakadályozza a fajok egyes élőhelyeinek károsodását, valamint a madarak megzavarását, amit az a tevékenység okozott, amely a Kaliakra KVT és a Belite skali KVT területén a szóban forgó négy projekt végrehajtásából származó erőművekhez kapcsolódik, emlékeztetni kell arra, hogy valamely tevékenység csak akkor felel meg az élőhelyirányelv 6. cikke (2) bekezdésének, ha biztosított, hogy az nem okoz semmiféle olyan zavart, amely alkalmas arra, hogy

jelentősen sértse az említett irányelv célkitűzéseit, különösen az irányelv által előírt védelmi célkitűzéseket (Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-404/09, EU:C:2011:768, 126. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

57 Ebből az következik, hogy a jelen kifogás csak akkor megalapozott, ha a Bizottság a jogilag megkövetelt módon bizonyítja, hogy a Bolgár Köztársaság nem tette meg az annak megakadályozásából álló szükséges védelmi intézkedéseket, hogy az ezen projektekből származó erőművek működtetéséhez kapcsolódó tevékenységek – amennyiben e tevékenységekre a Kaliakra és a Belite skali természeti területek KVT-vé minősítése után került sor – károsítsák egyes fajok élőhelyeit, és ez utóbbiakat oly módon zavarják, amely jelentős kihatással lehet az élőhelyirányelvnek az ezen fajok védelmének biztosítására irányuló célkitűzésére (lásd analógia útján: Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-404/09, EU:C:2011:768, 128. pont).

58 Mindazonáltal az élőhelyirányelv 6. cikke (2) bekezdése megsértésének alátámasztása érdekében a Bizottságnak nem kell bizonyítania okozati összefüggés fennállását a projektből származó erőművek működtetése és az érintett fajok jelentős megzavarása között. Elegendő ugyanis az, ha ez az intézmény annak valószínűségét vagy kockázatát bizonyítja, hogy ez a működtetés ilyen zavarással jár (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-404/09, EU:C:2011:768, 142. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

59 E tekintetben a Bírósághoz benyújtott ügyiratokból kitűnik, hogy különösen a „Kaliakra Wind Power” projekt keretében a Kaliakra KVT területén telepített szélerőművek sűrű elhelyezésére tekintettel e szélerőművek tevékenysége jelentős zavart, valamint a védett madárfajok élőhelyeinek a károsodását idézheti elő. Ugyanez vonatkozik a Belite skali KVT területének a „Thracian Cliffs Golf & Spa” létesítményei által érintett részére, amelyek működtetése módosítja a szóban forgó élőhelyek tulajdonságait.

60 Az előzőekre tekintettel meg kell állapítani, hogy a Bizottság által felhozott jelen kifogás ebből a szempontból megalapozott.

61 Ellenben harmadszor a jelen ítélet 44. pontjában említett „ponto-szarmata sztyeppék” elsődleges fontosságú élőhely lényegi elpusztítását illetően a Bolgár Köztársaság úgy érvel – anélkül hogy ezt vitatnák –, hogy azokat az előkészítő talajmunkálatokat, amelyek a Kompleks Kaliakra KJTT területén lévő ezen élőhelyeket elpusztították, e tagállam Unióhoz való csatlakozása előtt végezték el. Következésképpen az említett élőhelyek elpusztítása nem minősülhet *ratione temporis* az uniós jog megsértésének.

62 Továbbá meg kell állapítani, hogy – amint azt a főtanácsnok indítványának 107. pontjában megállapította – ha valamely élőhelytípust az érintett felületeken már elpusztították, a projektek végrehajtásából származó létesítmények későbbi működtetése azt jobban nem károsíthatja. Következésképpen a Bizottság keresete e tekintetben nem megalapozott.

A Kaliakra IBA területén a projektek jóváhagyását illetően a madárvédelmi irányelv 4. cikke (4) bekezdése rendelkezései tiszteletben tartásának a hiányára alapított második kifogásról

A felek érvei

63 Második kifogásával a Bizottság annak a megállapítását kéri, hogy a Bolgár Köztársaság, mivel jóváhagyta az „AES Geo Energy”, a „Windtech”, a „Brestiom”, a „Disib”, az „Eco Energy” és a „Longman Investment” projekteket a Kaliakra IBA területén – amelyet nem minősített KVT-vé, jóllehet annak kellett volna minősítenie –, nem teljesítette a madárvédelmi irányelv 4. cikkének

(4) bekezdéséből eredő kötelezettségeit, ahogyan e rendelkezést a Bíróság a Bizottság kontra Franciaország ítéletben (C-96/98, EU:C:1999:580) és a Bizottság kontra Franciaország ítéletben (C-374/98, EU:C:2000:670) értelmezte.

64 A Bizottság úgy érvel, hogy a Bolgár Köztársaság, mivel nem tette meg a madárvédelmi irányelvben említett védelmi célkitűzésre tekintettel szükséges intézkedéseket, valamint engedélyezte vagy eltűrte azokat a beavatkozásokat, amelyek először is azzal a kockázattal járnak, hogy komolyan veszélyeztetik a Kaliakra IBA KVT-vé nem minősített részének ökológiai jellemzőit, másodszor jelentős mértékben csökkentik e természeti terület felületét, harmadszor az említett természeti területen élő elsődleges fontosságú fajok eltűnéséhez vezetnek, végül negyedszer ugyanezen természeti terület elpusztítását, vagy lényegi jellemzői megszüntetését eredményezik, nem teljesítette a madárvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdéséből eredő kötelezettségeit. E tekintetben a Bizottság azt állítja, hogy a Kaliakra IBA ezen a részén a madárvédelmi irányelv I. mellékletében említett madárfajok számára élőhelyeket, valamint táplálkozási területeket és pihenőhelyeket magában foglaló 1450 hektár földterület jóvátehetetlenül elveszett.

65 A Bolgár Köztársaság a maga részéről különböző beruházási projektek tényleges helyzetével kapcsolatos információkat mutat be, és többek között úgy érvel, hogy 2012-ben egy ötéves elévülési időt vezettek be a nemzeti szabályozásba, amely ezáltal korlátozta az ezen projektek végrehajtása érdekében kiadott engedélyek érvényességi idejét, ezért azok a projektek, amelyeknek a végrehajtását az előírt határidőn belül nem kezdték el, felfüggesztésre kerülnek.

A Bíróság álláspontja

66 A madárvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdése előírja a tagállamok számára azt, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket az élőhelyek szennyezésének vagy elpusztításának, illetve a madarak bármiféle zavarásának elkerülése érdekében a KVT-kben, amennyiben azok jelentősek az említett cikk céljai szempontjából.

67 E tekintetben emlékeztetni kell először is arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a tagállamoknak a madárvédelmi irányelv 4. cikke (4) bekezdésének első mondatából eredő kötelezettségeket akkor is teljesíteniük kell, ha az érintett területeket nem minősítették KVT-vé, noha fennállt ilyen irányú kötelezettség (lásd: Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-186/06, EU:C:2007:813, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

68 Amint az a Bírósághoz benyújtott ügyiratokból kitűnik, a szóban forgó projektek azokon a területeken találhatók, amelyeket – ahogy az a jelen ítélet 38. pontjában megállapításra került – a Bolgár Köztársaságnak minősítenie kellett volna, amely minősítésre azonban csak az indokolással ellátott véleményben előírt határidő, azaz 2012. augusztus 22. lejártát követően került sor.

69 Másodszor a madárvédelmi irányelv 4. cikke (4) bekezdésének első mondatából eredő kötelezettségek nem teljesítésének alátámasztásához – ahogy azt a főtanácsnok indítványának 115. pontjában megállapítja – a Bíróságnak az élőhelyirányelv 6. cikke (2) bekezdésének a megsértésével kapcsolatos ítélkezési gyakorlatára kell *mutatis mutandis* hivatkozni, mivel ez utóbbi rendelkezés szövege messzemenőkig megfelel a madárvédelmi irányelv 4. cikke (4) bekezdése első mondata szövegének (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Írország ítélet, C-117/00, EU:C:2002:366, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

70 Ezen ítélkezési gyakorlat szerint és ahogy az a jelen ítélet 58. pontjából kitűnik, az érintett rendelkezés megsértését akkor kell megállapítani, mihelyt a Bizottság bizonyítja annak a valószínűségét vagy kockázatát, hogy a projekt károsítja a védett madárfajok élőhelyeit vagy e fajokat jelentős mértékben zavarja.

71 Következésképpen meg kell vizsgálni, hogy a Bizottság bizonyította-e annak a valószínűségét vagy kockázatát, hogy a szóban forgó projektek a Kaliakra IBA-nak késedelmesen KVT-vé minősített részében a jelen ítélet előző pontjában említett kárt vagy zavart idéznek elő.

72 Egyrészt a Bolgár Köztársaság ellenkérelméből – amelynek az ezzel kapcsolatos információit a Bizottság nem vitatja – kitűnik, hogy a jelen ítélet 63. pontjában említett három projekt, nevezetesen a „Windtech”, a „Brestiom” és az „Eco Energy” projekt esetében csupán arról döntöttek, hogy a környezeti hatásvizsgálat elvégzése nem volt szükséges. Ez a tagállam e projekteket illetően nem adott ki további engedélyt, és nem telepítettek erőműveket. Időközben hatálytalanná váltak az azt megállapító határozatok, hogy nincs szükség a környezeti hatásvizsgálat elvégzésére.

73 Ebből az következik, hogy a Bizottság második kifogása – amennyiben az e három projektre vonatkozik – nem megalapozott.

74 Másrészt a jelen ítélet 63. pontjában említett három másik, „AES Geo Energy”, „Disib” és „Longman Investment” elnevezésű projektet illetően a Bírósághoz benyújtott ügyiratokból kitűnik, hogy a Bolgár Köztársaság további engedélyeket adott ki, és telepítették az engedélyezett szélerőműveket. Így e projektek közül az első projekt a környezeti hatásvizsgálat 2008-ban történő elvégzését követően 52 szélerőműre vonatkozó építési engedélyt kapott, amely szélerőművek működtetése 2011. november 15-én kezdődött meg. A második és a harmadik projekt is kapott a Bolgár Köztársaság Unióhoz való csatlakozását követően kiadott engedélyt, amely két szélerőmű telepítéséhez vezetett, és ezeket 2008-ban helyezték üzembe.

75 Márpedig amint az már a jelen ítélet 59. pontjában megállapításra került, a szélerőművek működtetése jelentős zavart, valamint a védett madárfajok élőhelyeinek a károsodását idézheti elő.

76 E megállapítással nem ellentétes az a tény, hogy az „AES Geo Energy” szélerőműpark által végzett megfigyelések eredményei szerint – amely megfigyelésekre a Bolgár Köztársaság hivatkozik – a szóban forgó területeket még látogatják a vörösnyakú ludak, és hogy amikor a szélviszonyok megfelelők, a madárvonulás a Kaliakra természeti területen összpontosul. A védelmi kötelezettség ugyanis azelőtt fennáll, hogy a madarak számának csökkenését megállapítanák vagy hogy valamely védett madárfaj eltűnésének veszélye ténylegessé válna (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-186/06, EU:C:2007:813, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

77 Továbbá amint azt a főtanácsnok indítványának 128. pontjában megállapította, úgy tűnik, hogy ezek az adatok a vonzerővesztést jelzik, mivel azokból kiderül, hogy a területek vörösnyakú ludak általi használata kisebb mértékű, mint a szélerőművek telepítése előtt megállapított csúcsértékek.

78 Az előző megfontolásokból az következik, hogy a Bolgár Köztársaság, mivel jóváhagyta az „AES Geo Energy”, a „Disib” és a „Longman Investment” szélerőműprojekteket a Kaliakra IBA azon területén, amelyet nem minősített KVT-vé, jóllehet annak kellett volna minősítenie, nem teljesítette a madárvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

A 2011/92 irányelv 2. cikke (1) bekezdése, 4. cikke (2) és (3) bekezdése, valamint III. melléklete 1. pontja b) alpontja rendelkezései tiszteletben tartásának a hiányára alapított negyedik kifogásról

A felek érvei

79 Negyedik kifogásával a Bizottság arra hivatkozik, hogy a Bolgár Köztársaság, mivel nem mérte fel megfelelően azon szélerőművek projektjeinek, nevezetesen az „AES Geo Energy”, a „Windtech”, a „Brestiom”, a „Disib”, az „Eco Energy” és a „Longman Investment” projekteknek az együttes hatását, amelyeknek a telepítését engedélyezték a Kaliakra IBA azon területén, amelyet nem minősített

KVT-vé, jóllehet annak kellett volna minősítenie, nem teljesítette a 2011/92 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének, 4. cikke (2) és (3) bekezdésének, valamint III. melléklete 1. pontja b) alpontjának együttesen értelmezett rendelkezéseiből eredő kötelezettségeit.

80 A Bizottság szerint e projektek közül négy, nevezetesen a „Windtech”, a „Brestiom”, az „Eco Energy” és a „Longman Investment” projektek esetében a Bolgár Köztársaság úgy határozott, hogy nem végez környezeti hatásvizsgálatot. E projektek közül az egyiket, az „AES Geo Energy”-t illetően e tagállam az ilyen környezeti hatásvizsgálat elvégzéséről határozott, e hatásvizsgálat azonban nem veszi figyelembe sem a Kaliakra IBA területén engedélyezett különböző projektek által okozott ártalmak együttes hatását, sem azt a kikerülő hatást és zavart, amelyet a szélerőművek a madarak magatartása tekintetében váltanak ki, sem a turbinák akadályozó hatását, sem pedig azt a veszteséget és károsodást, amelyet ezek az erőművek a madarak különböző élőhelyeinek a kárára okoznak.

81 E kifogás alátámasztása érdekében a Bizottság továbbá úgy érvel, hogy azon négy projekt esetében, amelyekről nem készült környezeti hatásvizsgálat, a hatásvizsgálat hiányáról rendelkező határozatokat lényegében azonos módon szövegezték meg. Egyébiránt ezeket a határozatokat nem támasztották alá azt bizonyító releváns érvekkel, hogy az érintett projektnek nincsenek jelentős negatív hatásai az IBA-ként megjelölt és a Natura 2000 hálózatba foglalása érdekében azonosított területre.

82 A Bolgár Köztársaság úgy érvel, hogy a jelen ítélet előző pontjában említett határozatokban kifejezetten megállapítást nyert, hogy nem várhatók más projektekkel való együttes hatások. Továbbá e tagállam azt állítja, hogy a „Disib” és az „AES Geo Energy” projekteket ki kell zárni a jelen kereset tárgyából, mivel a környezeti hatásvizsgálat elvégzése szükségességének az értékelésére irányuló kérelmeket 2007. január 1-je előtt nyújtották be.

A Bíróság álláspontja

83 Elöljáróban ki kell emelni egyrészt azt, hogy a Bizottság a 2011/92 irányelv megsértését állapítja meg, miközben a keresetének alátámasztása érdekében felhozott határozatokat a Bolgár Köztársaság 2007-ben fogadta el, amikor a 2003. május 26-i 2003/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 156., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 7. kötet, 466. o.) módosított, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 1985. június 27-i 85/337/EGK tanácsi irányelv (HL L 175., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 248. o.) volt hatályban. Mindazonáltal – amint azt a főtanácsnok indítványának 139. pontjában joggal hangsúlyozza – a 85/337 és a 2011/92 irányelveknek a jelen ügyben releváns rendelkezései lényegében azonosak.

84 Másrészt a Bizottság válaszából kitűnik, hogy a Bolgár Köztársaság által az ellenkérelmében benyújtott információkra tekintettel ez az intézmény a jelen kifogásból ki kívánja zárni a „Disib” és az „AES Geo Energy” szélerőműprojekteket.

85 Ilyen feltételek mellett először is azt kell megvizsgálni, hogy a Bíróság rendelkezik-e elegendő bizonyítékkal annak a megállapításához, hogy a Bolgár Köztársaság nem teljesítette a 2011/92 irányelv 2. cikkének (1) bekezdéséből, 4. cikkének (2) és (3) bekezdéséből, valamint III. melléklete 1. pontjának b) alpontjából eredő kötelezettségeit azzal, hogy nem mérte fel megfelelően a „Windtech”, a „Brestiom”, az „Eco Energy” és a „Longman Investment” szélerőműprojektek együttes hatását, amely projekteket a Kaliakra IBA azon területein hagytak jóvá, amelyeket csak a Bizottság által az indokolással ellátott véleményében meghatározott időpontot követően minősítettek KVT-kké.

86 Amint az a jelen ítélet 72. pontjában már megállapításra került, a „Windtech”, a „Brestiom” és az „Eco Energy” projekteket illetően egyetlen építési engedélyt sem adtak ki, és a Bolgár Köztársaság által benyújtott információk alapján a környezeti hatásvizsgálat elvégzésének szükségességével kapcsolatos

határozatok hatályukat vesztették, mivel azokat a nemzeti szabályozás által előírt ötéves határidőn belül nem hajtották végre. Csak a „Longman Investment” projektet valósították meg, és azt 2008. június 16. óta működtetik.

87 E tekintetben a „Windtech”, a „Brestiom” és az „Eco Energy” projekteket illetően a Bírósághoz benyújtott ügyiratok egyike sem teszi lehetővé a 2011/92 irányelv 2. cikke (1) bekezdése megsértésének a megállapítását.

88 Kétségtelenül igaz ugyanis, hogy a környezeti hatásvizsgálat elvégzésének szükségességével kapcsolatos határozatok a Bizottság által az indokolással ellátott kiegészítő véleményben meghatározott időpontban, nevezetesen 2012. augusztus 22-én még érvényesek voltak, és azok csak az elfogadásuk után öt évvel, azaz 2012. szeptember 24-én, illetve szeptember 28-án vesztették hatályukat. Márpedig a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a kötelezettségszegés megtörténtét a tagállamban az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor fennálló helyzet alapján kell megítélni, és a későbbi változásokat a Bíróság nem veheti figyelembe (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Belgium ítélet, C-421/12, EU:C:2014:2064, 45. pont).

89 Mindazonáltal amint az a Bírósághoz benyújtott ügyiratokból kitűnik, és ahogy azt a főtanácsnok indítványának 148. és 149. pontjában megállapítja, a projekt hatásvizsgálata megvalósításának a szükségtelenségét megállapító határozatok nem egyenértékűek a nemzeti jogban az ugyanezen projekt megvalósítását engedélyező határozattal, mivel e projekt tekintetében még építési engedélyt kell szerezni. Következésképpen meg kell állapítani, hogy nem róható fel a Bolgár Köztársaságnak az, hogy mentesítette a „Windtech”, a „Brestiom” és az „Eco Energy” projekteket a 2011/92 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében „az engedély megadása előtt” a környezeti hatásvizsgálat megvalósítása alól. Ugyanakkor mivel a környezeti hatásvizsgálat elvégzésének a szükségességével kapcsolatos határozatot ezen irányelvnek, különösen pedig a 4. cikke (2) és (3) bekezdésének, valamint a III. mellékletének megfelelően kell elfogadni, lehetséges e rendelkezések megsértése, még akkor is, ha a projekt soha nem szerzett meg minden szükséges engedélyt.

90 A „Longman Investment” megvalósított projektet illetően, amellyel kapcsolatban úgy határoztak, hogy a szükséges engedély megadása előtt nem kell környezeti hatásvizsgálatot végezni, meg kell állapítani, hogy előfordulhat, hogy a Bolgár Köztársaság nem teljesítette sem a 2011/92 irányelv 2. cikkének (1) bekezdéséből, sem pedig a 4. cikkének (2) és (3) bekezdéséből és a III. mellékletéből eredő kötelezettségeit.

91 Ami másodszor a környezeti hatásvizsgálat elvégzése szükségességének előzetes vizsgálatát illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a 2011/92 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének első albekezdése értelmében a tagállamok határozzák meg esetenkénti vizsgálattal vagy az általuk megállapított küszöbértékek vagy szempontrendszer alapján, hogy az ezen irányelv II. mellékletének hatálya alá tartozó projekteket környezeti hatásvizsgálat alá kell-e vetni. E projektek körébe tartoznak ezen melléklet 3. pontjában felsorolt, az energiatermelés céljából szélenergiát hasznosító létesítmények (szélerőműpark).

92 Ami e küszöbértékek vagy szempontok meghatározását illeti, emlékeztetni kell arra, hogy igaz, hogy a 85/337 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja e tekintetben mérlegelési mozgásteret biztosít a tagállamok számára. Az ilyen mérlegelési mozgásteret azonban korlátozza az ezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdésében előírt azon kötelezettség, hogy a többek között jellegüknél, méretüknél vagy elhelyezkedésüknél fogva a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek esetében hatásvizsgálatot kell végezni (Salzburger Flughafen ítélet, C-244/12, EU:C:2013:203, 29. pont; Marktgemeinde Straßwalchen és társai ítélet, C-531/13, EU:C:2015:79, 40. pont).

93 A 85/337 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének b) pontjában említett szempontok és küszöbértékek célja tehát az, hogy megkönnyítsék a projekt konkrét jellemzőinek az értékelését annak megállapítása céljából, hogy arra vonatkozik-e a környezeti hatásvizsgálat kötelezettsége (Salzburger Flughafen ítélet, C-244/12, EU:C:2013:203, 30. pont; Marktgemeinde Straßwalchen és társai ítélet, C-531/13, EU:C:2015:79, 41. pont).

94 Ebből következik, hogy a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságoknak, amennyiben hozzájuk az ezen irányelv II. mellékletének hatálya alá tartozó projektre vonatkozó engedély iránti kérelmet nyújtottak be, különleges vizsgálatot kell lefolytatniuk annak eldöntése céljából, hogy az említett irányelv III. mellékletében foglalt szempontokra tekintettel szükség van-e környezeti hatásvizsgálat elvégzésére (Marktgemeinde Straßwalchen és társai ítélet, C-531/13, EU:C:2015:79, 42. pont).

95 Azt a kérdést illetően, hogy a 2011/92 irányelv 4. cikke (2) és (3) bekezdésének, valamint III. melléklete 1. pontja b) alpontjának együttes alkalmazására tekintettel meg kellett-e vizsgálni a Kaliakra IBA területén jóváhagyott, a szélerőművekkel kapcsolatos különböző projektek együttes hatását, a Bíróság már kimondta, hogy valamely projekt jellemzőit különösen a más projektekkel való együttes hatásaival összefüggésben kell értékelni. A projekt más projektekkel való együttes hatásának figyelmen kívül hagyása ugyanis azon tényleges következménnyel járhat, hogy e projektet kivonják a környezeti hatásvizsgálat kötelezettsége alól, miközben más projektekkel együtt jelentős hatást gyakorolhat a környezetre (Marktgemeinde Straßwalchen és társai ítélet, C-531/13, EU:C:2015:79, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

96 Ebből következik, hogy a nemzeti hatóság feladata megvizsgálni valamely projekt más projektekkel együttesen gyakorolt lehetséges hatását annak ellenőrzése során, hogy a projektet környezeti hatásvizsgálat alá kell-e vetni (Marktgemeinde Straßwalchen és társai ítélet, C-531/13, EU:C:2015:79, 45. pont). Márpedig a jelen esetben a Bírósághoz benyújtott ügyiratokból kitűnik, hogy a kérdéses határozatok annak a megállapítására korlátozódnak, hogy nem várható semmilyen együttes hatás. Ahogy azt a főtanácsnok indítványának 161. pontjában megállapítja, a Bolgár Köztársaságnak az azzal kapcsolatos puszta állítása, hogy nem várható együttes hatás, nem bizonyítja ugyanakkor azt, hogy e következtetésre alapos értékelés alapján jutott, mivel az említett tagállam egyébként e tekintetben semmilyen bizonyítékot nem mutatott be.

97 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a Bolgár Köztársaság egyrészt mivel a környezeti hatásvizsgálat elvégzése szükségességének ellenőrzése során nem mérte fel megfelelően a Kaliakra IBA azon területén, amelyet nem minősített KVT-vé, jóllehet annak kellett volna minősítenie, a „Windtech”, a „Brestiom”, az „Eco Energy” és a „Longman Investment” szélerőműprojektek együttes hatását, nem teljesítette a 2011/92 irányelv 4. cikkének (2) és (3) bekezdéséből, valamint III. melléklete 1. pontjának a) alpontjából eredő kötelezettségeit, másrészt pedig e tagállam, mivel mindamellett engedélyezte a „Longman Investment” szélerőműprojekt végrehajtását, nem teljesítette az ezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

98 Az előző megfontolások összességéből az következik, hogy a Bolgár Köztársaság:

– mivel nem foglalta bele a madarak védelme szempontjából jelentős területek teljességét a Kaliakra KVT-be, nem minősítette KVT-kké a mennyiségük és méretük szerint legalkalmasabb területeket az egyrészt a madárvédelmi irányelv I. mellékletében említett biológiai fajok, másrészt pedig az ebben a mellékletben nem említett azon a földrajzilag meghatározott tengeri és szárazföldi területen rendszeresen előforduló vonuló fajok védelme érdekében, ahol ez az irányelv alkalmazandó, és ezért nem teljesítette az említett irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;

– mivel jóváhagyta az „AES Geo Energy”, a „Disib” és a „Longman Investment” projektek megvalósítását a Kaliakra IBA azon területén, amelyet nem minősített KVT-vé, jóllehet annak kellett volna minősítenie, nem teljesítette a madárvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;

– mivel jóváhagyta a „Kaliakra Wind Power”, az „EVN Enertrag Kavarna” és a „Vertikal – Petkov & Cie”, valamint a „Thracian Cliffs Golf & Spa Resort” projektek megvalósítását a Kaliakra KVT, illetve a Belite skali KVT területén, nem teljesítette az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;

– egyrészt mivel nem mérte fel megfelelően a „Windtech”, a „Brestiom”, az „Eco Energy” és a „Longman Investment” projektek együttes hatását a Kaliakra IBA azon területén, amelyet nem minősített KVT-vé, jóllehet annak kellett volna minősítenie, másrészt mindamellett engedélyezte a „Longman Investment” projekt végrehajtását, nem teljesítette egyfelől a 2011/92 irányelv 4. cikkének (2) és (3) bekezdéséből, valamint III. melléklete 1. pontjának b) alpontjából, másfelől pedig ezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

A költségekről

99 A Bíróság eljárási szabályzata 138. cikkének (1) bekezdése értelmében a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Bolgár Köztársaságot, mivel a neki felrótt kifogások túlnyomó része elfogadásra került, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) A Bolgár Köztársaság:

– **mivel nem foglalta bele a madarak védelme szempontjából jelentős területek teljességét a Kaliakra régiót magában foglaló különleges védelmi területbe, nem minősítette különleges védelmi területté a mennyiségük és méretük szerint legalkalmasabb területeket az egyrészt a vadon élő madarak védelméről szóló, 2009. november 30-i 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv I. mellékletében említett biológiai fajok, másrészt pedig az ebben a mellékletben nem említett, azon a földrajzilag meghatározott tengeri és szárazföldi területen rendszeresen előforduló vonuló fajok védelme érdekében, ahol ez az irányelv alkalmazandó, e tagállam nem teljesítette az említett irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;**

– **mivel jóváhagyta az „AES Geo Energy”, a „Disib” és a „Longman Investment” projektek megvalósítását a Kaliakra régiót magában foglaló, a madarak védelme szempontjából jelentős azon területen, amelyet nem minősített különleges védelmi területté, jóllehet annak kellett volna minősítenie, nem teljesítette a 2009/147 irányelv 4. cikkének (4) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;**

– **mivel jóváhagyta a „Kaliakra Wind Power”, az „EVN Enertrag Kavarna” és a „Vertikal – Petkov & Cie”, valamint a „Thracian Cliffs Golf & Spa Resort” projektek megvalósítását a Kaliakra, illetve a Belite skali régiót magában foglaló különleges védelmi területeken, nem teljesítette a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;**

– **egyrészt mivel nem mérte fel megfelelően a „Windtech”, a „Brestiom”, az „Eco Energy” és a „Longman Investment” projektek együttes hatását a Kaliakra régiót magában foglaló, a madarak védelme szempontjából jelentős azon területen, amelyet nem minősített különleges védelmi területté, jóllehet annak kellett volna minősítenie, másrészt mindamellett engedélyezte a „Longman Investment” projekt végrehajtását, nem teljesítette egyfelől az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének (2) és (3) bekezdéséből, valamint III. melléklete 1. pontjának b) alpontjából, másfelől pedig ezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.**

2) A Bíróság a keresetet ezt meghaladó részében elutasítja.

3) A Bíróság a Bolgár Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások